

Rekabet Kurumu Başkanlığından,

REKABET KURULU KARARI

Dosya Sayısı : 2012-1-229 (Önaraştırma)
Karar Sayısı : 13-17/242-117
Karar Tarihi : 28.03.2013

A. TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER

Başkan : Prof. Dr. Nurettin KALDIRIMCI
Üyeler : Doç. Dr. Mustafa ATEŞ, İsmail Hakkı KARAKELLE,
Dr. Murat ÇETİNKAYA, Reşit GÜRPINAR,
Kenan TÜRK, Fevzi ÖZKAN

B. RAPORTÖRLER: Harun GÜNDÜZ, Çağlar Deniz ATA, Başak ARSLAN

C. BAŞVURUDA

BULUNAN : İbrahim ERKAN-Yavuzeli Petrol ve Tic. A.Ş.
Temsilcisi: Av. Ömer Burak BİLDİK
Fevzi Çakmak Bulvarı Okkırın Apt. No:157/1, Gaziantep

D. HAKKINDA İNCELEME

YAPILAN : Altınbaş Petrol ve Ticaret A.Ş.
Mahmutbey Mah. Dilmenler Cad. No:26 Altınbaş Plaza,
34217 Bağcılar/İstanbul

- (1) **E. DOSYA KONUSU:** Altınbaş Petrol ve Ticaret A.Ş.'nin yapmış olduğu dikey anlaşma ve çeşitli uygulamalar yolu ile 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun (4054 sayılı Kanun) ve 2002/2 sayılı Dikey Anlaşmalara İlişkin Grup Muafiyeti Tebliği (2002/2 sayılı Tebliği)'ni ihlal ettiği iddiası.
- (2) **F. DOSYA EVRELERİ:** Kurum kayıtlarına 11.12.2012 tarihinde giren başvuru üzerine hazırlanan 26.12.2012 tarih ve 2012-1-229/İİ sayılı İlk İnceleme Raporu, 10.01.2013 tarihli Kurul toplantısında görüşülmüş ve önaraştırma yapılmasına karar verilmiştir. İlgili karar uyarınca düzenlenen 20.03.2013 tarih ve 2012-1-229/ÖA sayılı Önaraştırma Raporu görüşülerek karara bağlanmıştır.
- (3) **G. İDDİALARIN ÖZETİ:** İbrahim ERKAN - Yavuzeli Petrol ve Tic. A.Ş. (YAVUZELİ PETROL) vekili tarafından yapılan başvuruda özetle;
- Başvuruya konu taşınmaz (otogaz ve benzin istasyonu) Elit Rakipsiz Altın Mücevharat İmalatı ve Tic. A.Ş. (ELİT) mülkiyetinde iken Altınbaş Petrol ve Ticaret A.Ş. (ALTINBAŞ) lehine 03.01.2008 tarihinden itibaren 20 yıl süre ile intifa hakkı tesis edildiği,
  - 28.01.2008 tarihinde bu taşınmazın İbrahim ERKAN – YAVUZELİ PETROL tarafından kiralandığı ve ELİT ile 03.05.2010 tarihli sözleşmenin akdedildiği; sözleşme gereğince İbrahim ERKAN – YAVUZELİ PETROL'ün borcu para edimini 30 ay içinde yerine getirmesi ile ELİT'in söz konusu taşınmaza ilişkin tapuyu devredeceği, ancak ALTINBAŞ'ın haksız yere intifa hakkına dayanarak YAVUZELİ PETROL'ü taşınmazdan tahliye ettiği,
  - ALTINBAŞ'ın lehine tesis edilen 20 yıl süreli intifa hakkının 2002/2 sayılı Tebliğ'e aykırı olduğu,
  - Ayrıca ALTINBAŞ'ın İbrahim ERKAN – YAVUZELİ PETROL'e dayatma ile haksız rekabete yol açacak şekilde 20 yıl süreli bayilik zorunluluğu ve yüksek miktarda satış taahhüdü yüklediği
- iddia edilerek, ALTINBAŞ hakkında gerekli işlemlerin yapılması talep edilmiştir.

13-17/242-117

İbrahim ERKAN tarafından gönderilen ve Kurum kayıtlarına 21.01.2013 tarihinde giren yazıda ise özetle;

- Başvuruya konu taşınmaz üzerinde bulunan Alpet ve Exengaz kurumsal kimlikli petrol istasyonunun 03.05.2010 tarihli satış devir protokolü ile 07.05.2010 tarihinde devralınarak kendisi tarafından satışa başlandığı,
- Önceki işletmeden 6-7 kat fazla ürün satılmasına rağmen istasyonun zarar ettiği, ilgililerle bu durum görüşüldüğünde, bazı istasyonlara kendilerinden dahaz ucuz yakıt verdikleri ve bu nedenle YAVUZELİ PETROL'ün de akaryakıtı iskontolu vermek zorunda kaldığının belirtildiği ve satışa devam edilmesi ve fiyat farkı faturasının ALTINBAŞ'a kesilmesinin ifade edildiği,
- Ancak bu durumun gerçekleşmediği ve kalan borcun peşin ödenmesi hususunda İbrahim ERKAN tarafından 07.08.2012 tarihinde Noter aracılığı ile ihtarname gönderilmesine rağmen ALTINBAŞ'ın cevap vermediği

iddia edilmiştir.

(4) H. RAPORTÖR GÖRÜŞÜ: İlgili raporda;

- ELİT, YAVUZELİ PETROL (İbrahim ERKAN) ve ALTINBAŞ arasındaki muhtelif sözleşmelerle kurulan dikey ilişkinin 2002/2 sayılı Tebliğ'in 5/a maddesinde düzenlenen istisna hükmünden yararlanamadığı,
- Söz konusu dikey anlaşmanın 03.01.2013 tarihine kadar 2002/2 sayılı Tebliğ ile tanınan grup muafiyetinden yararlandığı, bu nedenle hâlihazırda grup muafiyeti kapsamı dışında kaldığı,
- Bununla birlikte ilgili dikey anlaşmanın daha önce üzerinde akaryakıt bayilik faaliyeti yürütülmemiş gayrimenkul üzerinde yeni bir istasyon kurulmasına ilişkin olması, istasyona özgü yatırım maliyetinin ALTINBAŞ tarafından karşılanması nedeniyle ve somut olayın özellikleri dikkate alınarak ELİT'e, ALTINBAŞ tarafından üstlenilen ilişkiye özgü yatırımın varsa kalan süreye tekabül eden kısmını ödemek suretiyle anlaşmayı sona erdirmeye imkânı tanınması şartıyla, ilgili dikey anlaşmaya 03.01.2008 tarihinden itibaren 10 yıl süreyle bireysel muafiyet tanınabileceği,
- Tarafların yukarıda belirtilen hususlarda anlaşamamaları halinde ise bahse konu dikey anlaşmaya bireysel muafiyet de tanınmayacağı; bu durumda taraflara gerekçeli kararın tebliği tarihinden itibaren altmış gün içinde aralarındaki dikey anlaşmayı sonlandırmaları, aksi takdirde haklarında 4054 sayılı Kanun çerçevesinde işlem başlatılacağı yönünde Kanun'un 9. maddesi uyarınca görüş bildirilmesinin uygun olacağı

ifade edilmiştir.

I. İNCELEME VE DEĞERLENDİRME

(5) Dosya içeriğinde yer alan iddialara ilişkin olarak 13.03.2013 tarihinde ALTINBAŞ'dan edinilen bilgilerde özetle;

- ALTINBAŞ ile bayi YAVUZELİ PETROL arasında ilk bayilik sözleşmesinin 01.05.2008 tarihinde beş yıl süreli olarak imzalandığı, arsa konumunda bulunan gayrimenkul üzerine tüm maliyetleri ALTINBAŞ tarafından karşılanmak suretiyle bir adet akaryakıt satış ve servis istasyonu oluşturulduğu,
- Gayrimenkul üzerinde ALTINBAŞ lehine 03.01.2008 tarihinde arsa maliki ELİT tarafından 20 yıl süreli intifa hakkı tesis edildiği,
- ALTINBAŞ ile YAVUZELİ PETROL arasında 01.05.2008 tarihinde akdedilen ilk bayilik sözleşmesinin 30.06.2010 tarihinde feshedildiği ve 01.07.2010 tarihinde beş yıl süreli yeni bir bayilik sözleşmesi imzalandığı,

13-17/242-117

- İkinci bayilik sözleşmesinin ise yapılan sözleşme yenileme görüşmelerinde anlaşma sağlanamaması nedeniyle ALTINBAŞ tarafından 13.08.2012 tarihinde tek taraflı olarak fesh edildiği,
  - Dosya konusu İstasyonun mülkiyet hakkının üçüncü kişi konumundaki ELİT'e ait olması ve intifa hakkının bu teşebbüsten edinilmiş olması nedeniyle dikey anlaşmaların 2002/2 sayılı Tebliğ'in 5. maddesinde yer alan istisna hükmü kapsamına girdiği,
  - Malik ELİT ile eski bayi yetkilisi İbrahim ERKAN arasında düzenlenen 03.05.2010 tarihli Satış ve Devir Protokolü ile sözkonusu istasyonun kuru mülkiyet hakkının anlaşma şartlarında ileriye yönelik olarak adı geçen bayi yetkilisine satışı ve devri ile ilgili olarak ön anlaşma düzenlenmiş olsa da, anlaşma şartlarının ihlal edilmesi ve gerekli ödemelerin yapılmaması nedeniyle, tarafların karşılıklı mutabakatı ile İbrahim ERKAN tarafından ödenen tutarların kendisine iade edildiği, (Türk Medeni Kanunu ve ilgili Tapu Mevzuatı düzenlemelerine göre mülkiyetin devri için herhangi bir hukuki sonuç yaratmayan ve gayrimenkul devri anlamında hukuken hiçbir anlam ifade etmeyen) söz konusu satış ve devir protokolünün 13.08.2012 tarihli ve 19857 yevmiye numaralı noter ihbarnamesi ile fesh edildiği ve böylelikle eski bayi YAVUZELİ PETROL ile malik ELİT arasında hiçbir alım satım ilişkisi (hukuki ilişki) kalmadığı,
  - Ayrıca malik ELİT ile eski bayi YAVUZELİ PETROL arasında 2002/2 sayılı Tebliğ'in 5. maddesinde yer alan herhangi bir hukuki ve iktisadi nitelikte (hissedarlık, akrabalık ilişkisi, kira sözleşmesi v.b.) bir bağlantının da bulunmadığı belirtilmiştir.
- (6) Konuyla ilgili olarak 2002/2 sayılı Tebliğ hükümleri, anılan Tebliğ'in açıklanmasına ilişkin çıkarılan Dikey Anlaşmalara İlişkin Kılavuz ve Rekabet Kurulu kararları doğrultusunda, bir dikey anlaşmanın 2002/2 sayılı Tebliğ'in 5/a maddesinde öngörülen istisna hükmünde kabul edilebilmesi için, malik ile işletici arasında herhangi bir hukuki veya iktisadi bağlantının bulunmaması gerekmektedir. Kurulun geçmiş tarihli kararlarında, anlaşmaya konu taşınmaz üzerinde dağıtım şirketi lehine intifa hakkı tanındığı durumlarda, malikler ile işletici arasında kurulmuş bir kiracılık ilişkisinin bulunması, Tebliğ'in 5/a maddesinde anılan türden bir bağlantı olarak değerlendirilmiştir. Bu bakımdan, bayinin özellikle sağlayıcıdan önce ilgili istasyon üzerinde aynı veya şahsi bir hakka sahip olması halinde, daha sonra sağlayıcıya aynı veya şahsi hakkı veren üçüncü kişi (malik) ile bağlantılı olduğu kabul edilmekte ve bu tür sözleşmeler istisna kapsamında değerlendirilmemektedir.
- (7) Dosya kapsamında yer alan belgeler incelendiğinde; malik ELİT ile YAVUZELİ PETROL arasında 28.01.2008 tarihinde bir yıl süreli olmak üzere kira sözleşmesi imzalandığı görülmektedir. Taraflar arasında daha sonra 03.05.2010 tarihinde ise "Satış ve Devri Protokolü"nin akdedildiği, bu Protokole göre; YAVUZELİ PETROL'ün (alıcı) dosya konusu istasyonun satış ve devir bedeline mahsuben (.....) ABD Doları peşin ödeme yaptığı, istasyonun toplam satış bedelinin (.....) ABD Doları olduğu ve kalan (.....) ABD Doları tutarın, 03.06.2010 tarihinden başlamak üzere her ay en az (.....) ABD Doları olmak üzere yıllık en az (.....) ABD Doları olarak 10 yıl içinde ödeneceği düzenlenmiştir. Ancak 13.08.2012 tarihli ihbarname ile bu Protokol fesh edilmiştir.
- (8) 2002/2 sayılı Tebliğ hükümleri ve Kurulun akaryakıt sektöründe bayiler ile dağıtım şirketleri arasındaki dikey anlaşmalara ilişkin almış olduğu çok sayıda kararında ortaya konulan esaslar uyarınca, dosya konusu taşınmaz üzerinde malik ELİT ile ALTINBAŞ arasında akdedilen 03.01.2008 tarihli resmi senet ile ALTINBAŞ lehine tesis edilen intifa hakkı; malik ELİT ile İbrahim ERKAN - YAVUZELİ PETROL arasında imzalanan 28.01.2008 tarihli ve bir yıl süreli "Kira Sözleşmesi" ile 03.05.2010 tarihli "Satış ve Devir Protokolü" doğrultusunda YAVUZELİ PETROL tarafından yerine getirilen bayilik faaliyeti

13-17/242-117

göz önüne alındığında; söz konusu dikey ilişkinin 2002/2 sayılı Tebliğ'in 5/a maddesinde düzenlenen istisna hükmü kapsamında değerlendirilmeyeceğinin ve 03.01.2008 tarihinden itibaren beş yıl süreyle olmak üzere 03.01.2013 tarihine kadar anılan Tebliğ ile tanınan grup muafiyeti kapsamında bulunduğu kabulü gerekmektedir.

- (9) Bunun yanı sıra, 4054 sayılı Kanun'un 5. maddesinde Rekabet Kuruluna, bu maddede belirtilen koşulların tamamının varlığı halinde teşebbüsler arası anlaşma, uyumlu eylem ve teşebbüs birlikleri kararlarının aynı Kanun'un 4. maddesi hükümlerinin uygulanmasından muaf tutulmasına karar verme yetkisi tanınmıştır. Kurul tarafından ise akaryakıt sektöründeki dikey anlaşmalara bireysel muafiyet verilebilmesinin şartları 25.02.2010 tarih ve 10-19/229-87 sayılı Delta Akaryakıt Ticaret A.Ş. ve 18.03.2010 tarih ve 10-24/338-122 sayılı Total Oil Türkiye A.Ş. kararlarıyla belirlenmiş; anılan ve izleyen kararlarda dikey anlaşmaların, daha önce üzerinde hiçbir gerçek ve/veya tüzel kişi tarafından akaryakıt bayilik faaliyeti yapılmamış arsalar/araziler üzerinde kurulmuş yeni akaryakıt istasyonlarına ilişkin olmaları ve akaryakıt istasyonlarına özgü yatırımların dağıtıcı tarafından üstleniliyor olması dikkate alınarak, bayilerin beşinci yılın sonunda, dağıtım firması tarafından üstlenilen ilişkiye özgü yatırımın varsa kalan süreye tekabül eden bedelini ödeyerek anlaşmaları sona erdirebilmeleri konusunda tarafların anlaşmaları koşuluyla, 10 yıla kadar muafiyet tanınmasına karar verilmiştir.
- (10) Bu çerçevede söz konusu istasyona ilişkin yatırımların ALTINBAŞ tarafından yapıldığı iddia edilmiş ve ALTINBAŞ tarafından gönderilen yazı ekinde aşağıdaki ifadeleri taşıyan belgelere yer verilmiştir:
- ALTINBAŞ ile yüklenici firma olan Cengiz Çelik Çatı Mühendislik İnşaat Petrol Reklam San. ve Tic. Ltd. Şti. arasında akdedilen bila tarihli "Eser Sözleşmesi"nin *İşin Tanımı* başlıklı 2. maddesinde *"İŞVEREN tarafından İŞVEREN bayii ELİT RAKİPSİZ ALTIN MÜCEVHERAT İMALATI VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ için anahtar teslimi yapılması kararlaştırılan 2 adet ALPET kurumsal kimlik standartlarında akaryakıt ve LPG otopaz istasyonu yaptırılarak teslimi kararlaştırılmış olmakla, söz konusu akaryakıt ve LPG otopaz satış ve servis istasyonuna ait inşaat işlerinin, EK1, EK2, EK3 ve EK4'te yer alan kriterlere uygun olarak ve anahtar teslimi - götürü bedel usulü ile YÜKLENİCİ tarafından İŞVEREN'e yapılması ve teslimi işidir."* ifadesinin yer aldığı, aynı sözleşmenin 7. maddesinde ise, işin bedeline ilişkin hükme yer verildiği ve malzeme, işçilik, hizmet bedelleri de dahi olmak üzere sözleşmeye konu eserin tüm bedelinin KDV hariç (.....) TL olduğu görülmektedir.
  - ALTINBAŞ ile YAVUZELİ PETROL arasında imzalanan 01.07.2010 tarihli "Ariyet Sözleşmesi"nin ekinde, dosya konusu istasyonda kullanılmak üzere YAVUZELİ PETROL'e teslim edilmiş olan malzeme teçhizat ve menkullerin listesi yer almaktadır.
  - Ayrıca söz konusu yatırıma ilişkin fatura örnekleri incelendiğinde toplam (.....) TL tutarından harcama yapıldığı görülmektedir.
- (11) Bununla birlikte raporörlerce başvuru sahibi vekili ile yapılan görüşmede, ilgili taşınmaz üzerinde daha önce akaryakıt bayilik faaliyeti yapılmadığı ifade edilmekle birlikte, YAVUZELİ PETROL tarafından istasyona yönelik (.....) ABD Doları tutarında harcama yapıldığı iddia edilmiştir. Ancak söz konusu yatırım harcamalarına ilişkin olarak herhangi bir belge gönderilmemiştir.
- (12) Yukarıda yer verilen kararlar göz önünde bulundurulduğunda, ALTINBAŞ, ELİT ve YAVUZELİ PETROL arasındaki dikey ilişkinin, daha önce üzerinde akaryakıt bayilik faaliyeti yapılmayan arazi üzerinde kurulmuş yeni bir istasyona ilişkin olması ve yatırımın önemli bir kısmının dağıtım firması tarafından karşılanmış olması nedeniyle geçmiş Kurul kararlarında yer verilen şartları karşıladığı; bu doğrultuda malik ELİT ile

13-17/242-117

ALTINBAŞ arasındaki dikey anlaşmaya ELİT tarafından ilişkiye özgü yatırımın varsa kalan süreye tekabül eden bedelini ödeyerek anlaşmayı sona erdirmeye imkanı tanınması şartıyla 03.01.2008 tarihinden itibaren 10 yıl süreyle bireysel muafiyet tanınabileceği değerlendirilmektedir.

- (13) Bununla birlikte tarafların yukarıda sayılan koşullarda anlaşamamaları halinde ise bahse konu dikey anlaşmaya bireysel muafiyet tanınmasının mümkün olmadığı; bu durumda, anılan dikey anlaşmanın 2002/2 sayılı Tebliğ kapsamında grup muafiyetinden yararlanabileceği beş yıllık sürenin de sona ermiş olması nedeniyle, tarafların aralarındaki dikey ilişkiyi sonlandırmaları gerekeceği, aksi takdirde haklarında 4054 sayılı Kanun çerçevesinde işlem başlatılacağı yönünde görüş bildirilmesinin uygun olacağı kanaatine varılmıştır.

J. SONUÇ

- (14) Düzenlenen rapora ve incelenen dosya kapsamına göre;
- Elit Rakipsiz Altın Mücevharat İmalatı ve Tic. A.Ş., Yavuzeli Petrol ve Tic. A.Ş. (İbrahim ERKAN) ve Altınbaş Petrol ve Ticaret A.Ş. arasındaki muhtelif sözleşmelerle kurulan dikey ilişkinin 2002/2 sayılı Tebliğ'in 5/a maddesinde düzenlenen istisna hükmünden yararlanmadığına,
  - Söz konusu dikey anlaşmanın 03.01.2013 tarihine kadar 2002/2 sayılı Tebliğ ile tanınan grup muafiyetinden yararlandığına, bu tarihten itibaren grup muafiyeti kapsamı dışında kaldığına,
  - Bununla birlikte ilgili dikey anlaşmanın daha önce üzerinde akaryakıt bayilik faaliyeti yürütülmemiş gayrimenkul üzerinde yeni bir istasyon kurulmasına ilişkin olması, istasyona özgü yatırım maliyetinin Altınbaş Petrol ve Ticaret A.Ş. tarafından karşılanması nedeniyle ve somut olayın özellikleri dikkate alınarak, Elit Rakipsiz Altın Mücevharat İmalatı ve Tic. A.Ş.'ye Altınbaş Petrol ve Ticaret A.Ş. tarafından üstlenilen ilişkiye özgü yatırımın varsa kalan süreye tekabül eden kısmını ödeyerek anlaşmayı sona erdirmeye imkanı tanınması koşuluyla, ilgili dikey anlaşmaya 03.01.2008 tarihinden itibaren 10 yıl süreyle bireysel muafiyet tanınmasına,
  - Tarafların yukarıda belirtilen hususlarda anlaşamamaları halinde ise, bahse konu dikey anlaşmaya bireysel muafiyet de tanınamayacağına; bu nedenle gerekçeli kararın tebliği tarihinden itibaren altmış gün içinde aralarındaki dikey anlaşmayı sonlandırmaları gerektiği, aksi takdirde haklarında 4054 sayılı Kanun çerçevesinde işlem başlatılacağı yönünde, aynı Kanun'un 9. maddesinin üçüncü fıkrası uyarınca, görüş bildirilmesi için Başkanlığın görevlendirilmesine
- OYBİRLİĞİ ile karar verilmiştir.